

21.11.2014

Samapalkkaisuusohjelman asiantuntijaryhmän kokous

Aika	Perjantai 21.11.2014 klo 9.00 -10.35
Paikka	Sosiaali- ja terveysministeriö Kirkkokatu 14, Iso kokoushuone
Osallistujat	Päivi Sillanaukee, STM (puheenjohtaja) Tarja Arkio, Akava Tapio Bergholm, SAK Eeva Korolainen, EK Pauliina Hirsimäki, KiT Jouko Hämäläinen, KT Anja Lahermaa, STTK Mika Happonen, VTML Sanna Hirsivaara, OKM Riitta Martikainen, STM Mari-Elina McAteer, STM Outi Viitamaa-Tervonen, STM Malin Gustavsson, Ekvalita Mikko Auvinen, STM (sihteeri)

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9.00.

2 Kokouksen läsnäolijoiden toteaminen

Kokoukseen osallistujat esittelivät lyhyesti itsensä.

3 Kokouksen asialistan hyväksyminen

Hyväksyttiin kokouksen asialista.

4 Edellisen kokouksen pöytäkirjan tarkistaminen

Pöytäkirjan kohtaan 5. *EU:n komission suositus palkkauksen läpinäkyvyydestä* korjattiin Eeva Korolaisen pyynnöstä lause muotoon: Läpinäkyvyys ei ole suosituksen tavoite sinänsä, vaan keino samapalkkaisuusperiaatteen lujittamiseen (aiemmin: Läpinäkyvyys ei saisi olla tavoite sinänsä, vaan keino samapalkkaisuustavoitteeseen.)

Pöytäkirjan kohtaan 6. *Samapalkkaisuus-ohjelman toimintasuunnitelman päivitys ja hankkeiden tilanne* korjattiin Eeva Korolaisen pyynnöstä lause muotoon: Työolotutkimus perustuu yksilökokemuksiin eikä välttämättä kerro koko totuutta. (aiemmin: Työolotutkimus on yksittäinen arvio eikä välttämättä kerro koko totuutta). Pöytäkirjan kohtaan 8. *Kooste Segregaatiotyöpajan työskentelystä* lisättiin Mika Happosen ja Eeva Korolaisen pyynnöstä lause: Todettiin, että yhteenveto ei ole kattava tai sitova kuvaus osapuolten tekemistä toimenpiteistä.

Näillä lisäyksillä edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin.

5 EU:n komission suositus palkkauksen läpinäkyvyydestä

Jatkettiin edellisessä kokouksessa esillä olleen aiheen, EU:n komission suositus palkkauksen läpinäkyvyydestä, käsittelyä. Outi Viitamaa-Tervonen esitteli muistiota, jossa komission suositusta oli vertailtu voimassa olevaan ja voimaan tulevaan tasa-arvolainsäädäntöön. Viitamaa-Tervonen korosti, että muistio on työpaperi asian käsittelyn ja keskustelun helpottamiseksi. Se ei ole lopullinen kannanotto, eikä sisällä lopullisia johtopäätöksiä.

Asian taustana on komission maaliskuussa antama suositus, jossa jäsenvaltioita kehoitetaan lisäämään naisten ja miesten palkkauksen läpinäkyvyyttä. Tavoitteena on sukupuolten palkkaeron kaventaminen ja samapalkkaisuusperiaatteen lujittaminen. Ainakin yksi kohtien 3-6 suosituksista olisi kuuluttava jäsenvaltioiden toimenpiteisiin. Suositus sisältää myös laajasti erilaisia muita toimenpiteitä, suosituksen kohdat 7-18. Jäsenvaltioiden on raportoitava 31.12.2015 mennessä komission suositukseen liittyvistä toimenpiteistä. Suositus on kohdistettu myös työmarkkinajärjestöille.

Keskustelu suosituksen kohdista 3-6:

Todettiin, että tasa-arvolakiuudistus oli tyydyttävä kompromissi. Tuotiin myös esiin, että hallituksen esityksessä on puutteita. Työntekijöiden edustajien oikeuksien parantaminen on hyvä suuntaus. Työehtosopimusten suvaus on myönteinen asia. Todettiin, että on tärkeää, että on viranomainen, joka valvoo mahdollisia rikkomuksia.

Keskustelussa todettiin, että annettu suositus kohdistuu koko EU-alueeseen. Maat voivat kuitenkin olla erilaisissa tilanteissa ja kullakin maalla on erilaiset tarpeet tasa-arvon kehittämisen suhteen. Tuli myös esiin, että eri maissa voidaan nähdä työntekijöiden oikeuksien kehittäminen eri tavoin. Joissakin maissa kehitetään yksilön suojaa, kun taas joissakin maissa lähdetään liikkeelle nimenomaan työntekijöiden edustajien oikeuksista.

Tuotiin esille, että kyseessä on suositus, ei velvoite. Viitamaa-Tervosen mukaan tasa-arvolakiesityksen työnantajan tasa-arvosuunnitelmaa koskeva tiedottamisvelvollisuus joka toinen vuosi on varsin harva. Tuotiin esiin myös näkemys, että tiedottamista joka toinen vuosi voitaisiin kuitenkin pitää säännöllisenä, kuten suosituksessa esitetään.

Keskustelu suosituksen kohdista 7-18:

Keskusteltiin Suomen sijoittumisesta EU:n palkkaerotilastossa, tilastomittarien oikeellisuudesta - mihin tilastoon palkkaerot perustuvat. Esitettiin huomio siitä, että nykyisellä tilastoinnilla ei saada välttämättä tietoa naisten ja miesten mahdollisesti erilaisten urakehityksien vaikutuksista. Todettiin, että Ansiotasoindeksi pitäisi mainita muistiossa. Korostettiin, että suomalainen palkkatilastointi on korkeatasoista.

Todettiin, että samanarvoisen työn käsite on haasteellinen. Pyydettiin tarkentamaan säännöllisen työajan *kiinteän* palkan määritelmää, joihin muistiossa viitataan. Suosituksen kohdassa 16. todetaan, että tuomioistuimissa syrjintäasioita käsitellään hyvin vähän. Tuotiin esille, että sen voi nähdä myös niin, että niitä sovitaan paljon työpaikoilla.

Sovittiin, että Outi Viitamaa-Tervonen tekee tarkistuksia muistioon soveltuvin kohdin ja hänelle voi toimittaa huomioita sähköpostitse kokouksen jälkeen. STM jatkaa valmistelutyötä edeten hallituksen toimenpiteisiin. Asiaan palataan.

Suosituksen kohdan 16. yhteydessä suositeltiin tutustumaan seuraavaan julkaisuun: Selvitys tasa-arvolain valvontasäännösten toimivuudesta (Outi Antila, Kevät Nousiainen 2013)

Suosituksen kohtien 11 ja 12. yhteydessä suositeltiin tutustumaan seuraavaan julkaisuun: Komission valmisteluasiakirja SWD (2013) 512 final.

6 NaisUrat -hankkeen tulosten esittely

Malin Gustavsson Ekvalita Oy:stä kertoi Naisurat -hankkeesta. Hankkeella on kolme eri kehittämisteemaa.

1. Tasa-arvoisempi kohtaaminen - Sukupuolistuneiden rakenteiden näkyväksi tekeminen ja muutoksen edistäminen
2. Asiantuntijuuden ja johtajuuden edistäminen - Naisten osuuden lisääminen johtotehtävissä: haasteet ja mahdollisuudet
3. Työn ja yksityiselämän tasapaino - Tasa-arvoisten mahdollisuuksien edistäminen työpaikalla erityisesti huomioiden työn ja perheen yhteensovittamisen haasteet

Hankkeen painopisteet ovat:

- johtamisen ja sen käytäntöjen kehittämisessä,
- organisaatiokulttuurin ja -rakenteen kriittisessä tarkastelussa ja stereotyyppien purkamisessa ja
- rekrytointikäytäntöjen kehittämisessä ja naisten kehittymismahdollisuuksien lisäämisessä.

Mukana hankkeessa on kahdeksan organisaatiota: Akavan erityisalat, Asianajotoimisto Borenius, Samfundet Folkhälsan, Kauniaisten

kaupunki, Hbl:s redaktion, Maa- ja metsätalousministeriö, Silta Oy ja Suomen Asiakastieto Oy.

Hankkeen loppuraportin julkaisu- ja tutkimusseminaari on Jyväskylässä (Agora, Mattilanniemi) 20.1.2015 klo 9-15.

Hankkeen ohjausryhmän puheenjohtaja Tarja Arkio toi esiin, että hankkeella on ollut hyvä johtoryhmä tukena. Arkion mukaan hankkeen aikana koetut oivallukset ovat lisänneet osallistujien sitoutumista hankkeeseen. Hanke on tuottanut hyviä malleja ja käytäntöjä, joita on mahdollista jakaa laajemminkin.

Hanke on saanut jatkorahoitusta. Rahoituksella halutaan tukea hankkeen jatkuvuutta. Hanke on ollut osallistujille vapaaehtoinen ja ilmainen. Todettiin, että kun toiminta ei ole ollut velvoittavaa niin organisaatiot ovat keskenään eri vaiheessa kehittämisprosessia. Tuotiin esiin, että hankkeen ilmaisuus avaa ovia organisaatioihin, mutta osallistujat eivät välttämättä ole resurssoineet riittävästi hankkeen toteuttamiseen. Johdon sitouttamisen ja yrityskulttuurin muutoksen todettiin olevan isoja haasteita.

7 Muut asiat

Mari-Elina McAteer kertoi kuulumisia marraskuun puolivälissä Islannissa järjestetystä samapalkkakonferenssista. Kyseessä oli Islannin pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajuuskauden viimeinen seminaari. Seminaari keskittyi työelämän tasa-arvokysymyksiin. Toinen osa keskittyi osa-aikaiseen työhön ja toinen osa samapalkkaisuuteen.

Jälkimmäisessä esiteltiin eri maiden ongelmia ja kipupisteitä aiheen tiimoilta ja pohdittiin työmarkkiosapuolten mahdollisia toimia. Erityisesti Islannin samapalkkastandardi koettiin kiinnostavana seminaariin osallistuneiden keskuudessa.

Asiantuntijaryhmä voi lähettää Outi Viitamaa-Tervoselle aiheita tulevien kokouksien asialistalle. Muistutettiin toimikauden loppumisesta keväällä 2015. Samapalkkaisuusohjelman jatkosta sopiminen kolmikantaisesti on ajankohtaista ennen hallitusneuvottelujen käynnistymistä.

8 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 10.35.

JAKELU

Asiantuntijaryhmän jäsenet

